

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Moralske Tanker (DK)

Citation: Holberg, Ludvig: "Moralske Tanker", i Holberg, Ludvig: *Moralske Tanker*, udg. af F.J.Billeskov Jansen ; Jørgen Hunosøe , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1992, s. 417. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg13val-shoot-idm139659560053296/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Moralske Tanker

- og magiker fra 1. årh. e.Kr. – *hos Juvenalem: Sat.* 10, 347-350. Overlad til guderne selv at bedømme, hvad der passer sig for os og er os til nytte; thi guderne vil i hvert tilfælde i stedet for det behagelige give os det mest passende. Mennesket er dem kærere, end det er sig selv. – *bevisslig*: som kan bevises; ved bevisførelse gjort sikker, uomtvistelig.
- 232 *Skalk*: slyngel, kæltring. – *Excuse*: undskyldning. – *Praxin*: gr. bøjningsform af praxis. – *Præsumtion*: dristig, formastelig handling. – *gisper*: gæber. – *Axiomata*: grundsætninger. – *Præceptum*: forskrift.
- 233 *simpliciter*: alene. – *besværg*: besvære. – *settes paa Skruer*: strammes; gøres kompliceret el. kunstigt.
- 234 *autentique*: ægte; førstehånds.
- 235 *Sexte* (. . .): Du, Sextus, har længe været plaget af samme sygdom som jeg: skarpe vædsker plejer at pine os begge. Da min sygdom sidder »udi Maven og for Brystets« [s. 235], bliver jeg kaldt hadefuld, gnaven og vanskelig. Men vennerne beklager, ynker dig, du syge mand, fordi hele sygdommens kraft sidder i dine fødder. – *U-leiligheder*: ubehageligheder. – *Dionysii Gæst*: Damokles, hofmand hos tyrannen Dionysios d. Y. i Syrakus. – *Quid* (. . .): lat. Hvad glæde har man af at se [tingene], hvis brugen ikke tilstedes [os]. Ordsprog. – *Aspectus* (. . .): lat. Synet [af tingene] er en pine, hvis brugen ikke tilstedes [os]. Ordsprog. – *graveres*: tynges. – *Hypochondriacus* el. *Miltsøig*: Hos H. betyder hypokondri el. miltsyge mismodighed, nervøs depression, med tilbøjelighed til sur kritik af omverdenen. – *Podagricus*: person, der lider af podagra, gigt i fødderne.
- 236 *Eftertale*: bagtale. – *Morositet*: gnavenhed; lunefuldhed. – *giver intet Quarter*: giver ingen pardon. – *Selskab lig*: omgængelig, behagelig i selskab, selskabelig. – *Haanhed*: skam. – *censurerer*: kritiserer. – *den selv*: han el. hun selv. – *fortale*: bagtale. – *Vanheld*: skavank. – *casus*: lat. tilfælde. – *Experienter*: erfaringer.
- 237 *Capsun*: egl. grimt til hestedressur. – *Febricitant*: person, der har feber. – *raser*: taler i vildelse. – *simpliciter*: simpelthen. – *Theologi*: teologer. – *Rejection*: ikke at bestå eksamen.
- 238 *laborerer*: lider. – *Dissertation*: afhandling, essay. – *Inclination*: tilbøjelighed. – *Suite*: følge. – *Reproche*: bebrejdelse. – *Basesse*: simpelhed el. nedværdigende, ufin handling. – *Compagnons*: omgangsfæller.
- 239 *Inter* (. . .): Blandt menneskenes bøddler bør regnes den, der som den første i verden gav love for vers. – *temmelig*: ret stor; omfattende. – *Heroiske*: skrevet i de i klassiske heltedigte brugte versemål (fx heksameter, alexandrinere). – *Elegiaske*: elegiske, dvs. bestående af disticha (er heksameter og et pentameter). – *Sapphiske*: ellevestavelses trokæisk-daktyliske vers (opkaldt efter digterinden Sappho). – *Pædes*: lat. versfødder.
- 240 *Dactyli*, daktyler. En daktyl er en versfod, der består af en lang (trykstærk) og to korte (tryksvage) stavelser. – *Spondæi*, spondæer. En spondæ er en versfod, der består af to lange (tryksterke) stavelser. – *Mensurer*: takter (i versrytme). – *Inventore*: lat. opfindere. – *signalisere sig*: gør sig bemærket, udmærker sig. – *Famulus*: lat. medhjælper, assistent. – *Tomus*: lat.